

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bibliotheca Rhetorum

In Quo Orationes Sacrae, & Panegyricae

Le Jay, Gabriel François

Ingolstadij, 1726

In Sacro die Pentecostes. Oratio V.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71028](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71028)

in ipsis animæ nostræ penetralibus latitantem immisericorditer immolabimus.

At te, benignissime JESU, per isthæc vulnera, quæ, miseri quanquam fecimus, nostram agunt causam, & veniam postulant, oramus atque obtestamur. Noli vel meritos abjicere: excipe gemitus illos sinceri indices doloris. Te pia moveant, quæ tu ipse excitasti in unoquoque nostrum, vitæ melioris desideria. Ac, si quam animæ nostræ partem lethalis noxæ macula etiamnum inficeret, illam saluberrimo sanguinis tui lavacro sic ablue, ut munda tota atque integra, immortalis, quod parasti nobis tuâ morte, beneficio frui aliquando possit.

IN SACRO DIE PENTECOSTES.

O R A T I O V.

Repleti sunt omnes Spiritu sancto, & cœperunt loqui. Act. 2.

Quod olim in monte Sinai, non sine incredibili quâdam admiratione, factum legimus, ut positurus Israëlítico populo leges inter fulgura ac tonitrua Spiritus Domini descenderet; id ipsum succedentibus deinde temporibus in urbe Jerusalem melioribus renovatum fuisse auspicijs Christianum genus meritò gloriatur. Neque enim, Adolescentes charissimi, delapso rursus in terras divino Spiritui, non ut in lapideis tabulis, sed in mortalium cordibus novas ipse leges scriberet, vel repetiti toni-

tonitruum sonitus, vel terrifici flammaram turbines, sacrae Majestatis apparatus, defuerunt. *Et factus est inquit Lucas, repente de Cælo sonus, tanquam adveniens Spiritus vehementis... & apparuerunt illis dispersa lingua tanquam ignis.* Act. 2.

Verùm quàm dispar gemini illius illapsus ratio, quàm dissimilis exitus fuit! Olim, ut incredulum ac rebellem populum Religionis metu in officio contineret, præsentem se in isto formidabili comitatu divina Majestas exhibuit. Tunc, ut jacentes erigeret, recrearet perditos, afflictos, consolaretur, Deus ad amantissimos discipulos delapsus est. Olim tanquam vilissimis mancipiis plenam tristissimis comminationibus legem, & durissimum servitutis jugum imposurus venerat. Tunc ut suos veterum Legalium onere eximeret, & in libertatem filiorum Dei vindicaret, apparuit. Olim, temporanearum rerum expectatione, Deus Israëlitas ad implendam legem alliciebat. Tunc, ad excitandos ad amorem sui Christianorum animos, non cælestia tantùm gratiarum dona, sed & se ipsum insuper totum, bonorum omnium fontem atque originem, liberaliter impertit. Olim ad accessum divini Numinis pavitans, ac retrocedens populus exclamabat, *Non loquatur nobis Dominus, ne forte moriamur.* Exod. 20. Tunc, propioribus Dei præsentis afflatibus populi recreati, ut spiritalem vitam hauriant, dilatant ultro pectoris angustias, & sacros illapsus excipiunt. Denique ut uno verbo complectar omnia, olim post mirabilem illam Omnipotentis Dei ad populum tuum venientis manifestationem, non legimus illos aut immutatis voluntatibus, aut moribus emendatis, aut abjuratis erroribus ad meliorem frugem se se recepisse. Tunc, post exceptum præcordijs suis divinum Spiritum, Apostoli in alios penitus mutati homines nihil pristinae infirmitatis retinent, &, quem clam atque in tenebris vix aude-

bant

bant profiteri, eundem palam atque omnium in oculis confitentur, ac prædicant, *Loquebantur Apòstoli*, inquit idem Lucas, *cum fiducia verbum Dei*. Act. 4.

Ex ijs tam novis tamque stupendis impertientis se ac communicantis sancti Spiritus miraculis, intelligite, Adòlescentes, quanti sit ejusdem gratiæ fieri participem, & ad ejusdem beneficentiæ communionem aspirare posse. Neque enim existimate delapsum in terras fuisse divinum Spiritum, suum ut in Apostolos solos amorem tam multis, tamque illustribus monumentis declararet, Et nos pariter respicit DEI Omnipotentis munificentia, neque miterrimus rerum nostrarum status ullam divinæ liberalitati moram afferet. Imò, hæc ipsa, quam lugere satè non possumus, animæ nostræ conditio suscitare spes nostras debet, &, quò videtur esse deplorata magis, eò vehementius singularis illius beneficij desiderium debet accendere. Erant Apostoli, antequam divini Spiritus illapsum exciperent, ignavi, imbecilles, multis erroribus, gravibusque peccatis obnoxij: Spiritus sanctus suo illos adventu mirabiliter immutavit. Hoc primum. Ignavos nos, quotquot sumus, & imbecilles magis, pluribus, gravioribusque erroribus ac peccatis laborantes novo Spiritus sanctus miraculo, si volumus, immutabit. Hoc alterum. Utrumque, quantam apud nos tam singularis gratiæ fiduciam, quam vehemens ejusdem desiderium debeat suscitare, breviter demonstramus.

I. P A R S.

Quales putatis extitisse duodecim illos homines, qui per universas mundi plagas Christianæ fidei vexillum crexerunt, antequam ipsos Spiritus sancti gratia roborasset? Juvat, juvat in eorum infirmitatem inquirere diligentius; ut, dum mirabilem,

lem, quæ deinceps intercessit, morum conversionem suspiciemus, incredibilem divini Spiritûs potentiam pariter admiremur. Eruditi ad unum omnes ab ipso Christo veritatis Evangelicæ præceptionibus ac documentis audierant centies, quàm fragilis esset rerum terrenarum natura, comparatio quàm difficilis, quàm brevis & plena sollicitudine fruitio, jactura quàm gravis & amara. At tam parùm profecerant sub tanti Magistri disciplinâ: ut divitiarum fulgore etiamnum perstringerentur, dignitates ambirent, honores aucuparentur, & de prærogativo inter singulos jure, magnâ animorum contentione disputarent.

Hinc patuit filiorum Zebedæi ambitio, cum illis instigantibus deprecatura Mater ad Christum accessit, ut amborum alter ad dexteram, alter ad sinistram in cœlesti regno considerent. Hinc ridicula, quam moverunt invicem, pridie quàm è vitâ Dominus excederet, controversia, quis ex omnibus primas ferret. Hinc apud eundem Christum, cum ille è tumulo surrexisset, instare pertinaces, & crebris, molestisque interrogatiunculis curiosius perscrutari, num tandem illuxisset felix ille dies, quo se vindicaturum in pristinam dignitatem regnum Israëliticum promiserat. Frustrâ Christus admonuerat eos sæpius, *Regnum suum non esse de hoc mundo*, Joan. 18. alias esse ac longè dispares in eo leges ab ijs, quæ apud terrenos Principes observarentur: primas in illo regno fore eorum partes, qui se infra cæteros abjecissent. His atque alijs oraculis cum errores suos minimè dedocerentur, cum nullam cœlestis doctrinæ partem caperent, cum indociles usque ac rebelles arcanis gratiæ motibus offenderentur, cum præstigiis atque illecebris inanibus miserum in modum capti ac delusi persisterent; tum demum fatigatus ac victus discipulorum suorum cæcitate ac pertinaciâ divinus ille Magister,
discu

discutiendas eorum tenebras, emolliendam duritiam, pravitatem emendandam Spiritui sancto reservabat. *Baptizabimini Spiritu sancto*, inquebat, *non post multos hos dies*; Act. 11. quod dum Christus diceret, quid aliud volebat intelligi, subjicit Gregorius, nisi *Baptizabo vos igne, ut, absumptâ omni cupiditate regni terreni, fortes sitis ad contemptum mundi.*

Jam verò ad illam cæcitatem, pravitatémque mentis quanta imbecillitas animi accedebat! Agite quàm timidi, quàm vecordes, quàm ignavi erant, quotquot laborum suorum comites ac socios Christus assumpserat! Ecce fortissimus omnium ac generosissimus Petrus, qui paratum se mori cum amantissimo Domino tam confidenter jactitârat, unjus mulierculæ voce conterritus pavet, fremit, datæ fidei obliviscitur, Christum abnegat, ejurat, execratur. Ecce reliqui fortiores nihilo, aut Petro constantiores turpiter deficiunt, abscedunt, latitant, occultantur. Ecce emerso tandem è sepulchri tenebris Domino, & exhibente se ipsis videndum ac palpandum, nec oculis credunt; nec contrectantibus manibus fidem habent, nec auditis tam sæpe sacrarum Literarum testimonijs confirmantur. Mox post ipsos dies quadraginta, quibus Christus versatus cum ipsis est, & explanatis singulis Scripturarum locis, liquidò demonstravit, nihil contigisse sibi, aut toto vitæ cursu, aut mortis tempore, quod non fuisset multò antè divinis oraculis prænucciatum, exprobrare tamen ipsis vel tum cogitur, *incrédulitatem & duritiam cordis.* Denique assumpto ad dexteram Dei Omnipotentis Christo Domino, tot excitati prodigijs, tot confirmati miraculis domi se continent Judæorum metu; & quem suis ipsi oculis superâsse cælorum orbis conspexerant, de eodem confiteri quidquam non sustinent! Hic erat nimirum, bone JESU, tot documento-

mento.

mentorū fructus, hæc laborum merces, hoc impensī toties amoris emolumentum, ut invidos, recordes, ingratos discipulos experirere.

Quāquam nihil miremur: hoc ipse Christus præviderat, ipsisque adeo Discipulis prædixerat eventurum; cum missurum se ad eos polliceretur Spiritum veritatis, qui rudes atque imperitas mentes erudiret; Spiritum Justitiæ, qui revocaret errantes; Spiritum roboris, qui nutantes & imbecillos confirmaret. Verum enimvero quā stupenda rerum omnium conversio se objicit, postquam sacros divini Spiritus illapsus excepere! Video eosdem illos viros tam rudes, tam imperitos, depulsis prioris ignorantie tenebris, aperire sensum Scripturarum, occulta quæque pervidere mysteria, genus omne linguarum, quas nunquam didicerant, adhibere. Video piscatorem impolitum, nullis tinctum literis, nullā præditum sermonis elegantiam, aut verborum concinnitate, primo statim aditu persuadere tribus hominum millibus, quæ sentiret, mox alio die millibus quinque. Video concilium omne meticulousorum hominum prodire in lucem confidenter, & quæ de Christo noverant, palam prædicare! Equis autem horum tam validus ac potens effector, tam prodigus largitor, ut talia posse homines dederit? *Hæc omnia, scilicet, operatur unus atque idem Spiritus, dividens singulis prout vult.* 1. Cor. 12. Idem auctor, idem dator, idque voluntate suā, non alterius arbitrio, aut imperio: *prout vult*, inquit Chrysostomus, *non prout subetur*, ut liberalitatis sit divinæ, non necessitatis, aut fortunæ, aut humani obsequij.

Quæ porro in omnibus, & in singulis confidentia! quanta in parandis miraculis auctoritas! quā efficax in pellendis morbis, in fugandis Læmonibus, in vincendis, superandisque naturæ viribus potestas elucet! Quæ magnitudo animi ac firmitas
circum

circum fora Magistratum duci, & ad iudicium raptari tribunalia nullo pallore! Virgas, fustes, lapidationes pati nullo gemitu! redire domum omnibus contumelijs affectos, & lætari eâ re, quia contumelijs omnibus affecti sunt, idque ipsum summo honori ducere, singulare beneficium interpretari! Quæ inductio voluntatis, aut immittere se medios in ignes, aut subire ollas ferventis olei, aut tradere se suffigendos cruci & necandos suspendio, incredibili cum animi lætitiâ & voluptate, quæ in ipsum corpus redundet! Hinc homines illi sunt, quos ad ipsum venientis hostis aspectum aufugisse, ad unam ancillulæ vocem concidisse metu vidimus? Unde ergo tantum fortitudinis & constantiæ in humanâ mente tam parum invictâ malis? unde tantum gaudij ex crucibus ac tormentis, à quibus paucos ante dies tantopere abhorrebant? Sanctus nimirum Spiritus rem gerebat cum ipsis, neque cruciatus illis, aut mortem objiciebat horribilem ac pertimescendam, ut natura fert, utque vulgò credimus; sed multis nominibus amabilem atque expetendam. O vim divini Spiritûs admirabilem! ô stupendam neque prædicandam satis mutationem voluntatum! ô præsidium quocumque pretio redimendum!

II. P A R S.

Hanc verò Spiritûs sancti vim incredibilem, & infusum ex alto robur quàm ardentibus votis ambire par est unumquemque vestrum, Adolescentes; nisi fortè ignoratis vosmetipsos, & in deplorandâ rerum vestrarum conditione, hic etiam miseriæ cumulus accessit, ut vestra vos mala minimè commoveant! Agite enim; scrutamini penitiores animæ vestræ latebras, implicatiores cordis vestri sinus excutite. Putatis nihil hinc esse, quod illapsus divini Spiritûs emundet, ac corrigat? Nihil videtur vobis sordidum, quod abluat? nihil aridum, quod irri-

irriget? nihil frigidum, quod incendat? nihil faucium, quod sanet? nihil rigidum, quod inflectat? nihil infirmum, quod roboret? nihil devium, quod dirigat? Repetat unusquisque vestrum spatium præteriti temporis, & attentè secum ipsè reputet, quàm multa, quàm gravia salutis impedimenta, quàm incitatas ad vitium propensiones, quàm arduas & vix superabiles ad exercendam virtutem difficultates experiatur!

Age tu, qui videris tibi securus præter modum, futurique minimè providus, parùmne timoris affert isthæc animi levitas atque inconstantia, quæ tam funestas in te varietates habet? Nunc virtutis custos ac patronus apertas vitiorum monstris inimicitias indicis; modò vitiorum delinitus illecebris virtutem turpiter abjicis & ejuras. Jam salutis studio reliqua censes esse posthabenda; mox, conversis in pejus studijs, animam esse tibi, quam serves, vix ac ne vix quidem cogitas. Hodie insolito quodam fretus robore nullis Christianæ vitæ asperitatibus deterres; cras levissimas difficultatum umbras expavescis. Has inter virtutis ac vitij, torporis ac vigilantia, fortitudinis atque ignavia vicissitudines, quæ tua potest esse fiducia, Adolescens infelix? an quia sortitus animam bonam vehementiores ad pravitatem motus non sentis? an quia bene monentis & increpantis ad vocem Dei nondum penitus obduruisti? an quia vel inter ipsam liberioris vitæ licentiam suborta identidem bonæ frugis desideria experiris? an demùm quia tam facile erigeris, quàm facile cecidisti? At nescis hunc fore tandem levitatis illius tuæ miserabilem exitum, ut stimulis etiam acrioribus conscientia tua sensim induret, neque te deinceps inconstantia pœniteat tuæ; nisi ut funestam in flagitiis constantiam æmuleris? Cujus porro est efficere, ut in eâ, quam jurasti Deo toties, fide perseveres, nisi divini Spiritûs, qui Discipulos Domini

E

per

per varios erroris, inconstantiae, infidelitatisque fluctus jactatos ad eam denique immutabilitatem transtulit, unde nullis vexationum procellis dejici, ac disturbari potuerunt?

Tu verò, si quis es tamen ejusmodi, quem effrenata cupiditas, & contracta per frequentes lapsus consuetudo mala, per tot flagitiorum sordes miserum in modum abripuit; non ignoras, quanto verberis tuæ salutis in periculo, nisi pestem illam, quæ te infecit jam totum, penitus extinxeris. Tamen quàm parum feliciter elaborasti ad hunc usque diem, ut extirpares malum illud, & pristinam animæ tuæ integritatem restitueres! Ingemuisti quidem nonnunquam, cum recurrentibus diebus illis, quibus in conspectu supremæ Majestatis exhiberi te mundum oportebat, inquinatam conscientiae tuæ faciem intuerere: incusasti temetipsum, qui luctuosum illum in statum devenisses, nec ipsis etiam percussisti lacrymis: quæ ipem melioris vitæ deinceps afferrent. Hoc ipsum quoties visus es polliceri; cum projectus Sacerdotis ad pedes recentes adhuc cruentasque animæ plagas sanandas objiceres? Interim, dum periculi, quod incurreres, admonebâre; dum tristissimus inveterati habitûs finis atque exitus repræsentabatur; dum incutiebat juvenili animo terribilis & nequaquam evitanda divinæ justitiæ severitas; ut constanter profitebâre venisse demum diem illum, quo fatales consuetudinis prævæ, cui servieras, nexus dissolveres! Verùm heu! prò dolor! ut effusus labor omnis! ut oblitus tui postmodum! ut concepta pugnandi alacriter adversus tuæ integritatis hostem desideria statim evanescere! vix effluxit dierum illorum solennitas, per quos te receperas tantisper ad bonam frugem; vix elapsum benè Paschale tempus, quo, expiatis prioris vitæ flagitiis, non videbaris eadem rursus admittitur; cum, renascente denuò ac reviviscente cupi-

cupiditate, nec declinare prudenter blandientem hostem, nec fortiter sustinere adversantem potuisti! Ah! si confirmatus fuisses cœlesti Spiritûs sancti robore, quod illapsum Apostolorum cordibus, tam fortes ipsos præstitit, & contra quascumque cupiditatum vires aut illecebras infruxit; quantum & tu quoque adversum exitiosam animi tui labem præsidium experireris!

Tu quem malus & imbellis timor, humanarumque rationum momenta ad ea plerumque flagitia pepulerunt, à quibus insitâ animo verecundiâ abhorrebas; qui deprehensus inter irreligiosos ac vitæ dissolutioris adolescentulos erubescis, nisi tam irreligiosus, quàm ipsi sunt, tam dissolutus videâre; qui ne displiceas socio improbo, aut apud eum morosus nimis ac tetricus audias, Dei incurere odium, & inverecundi minûsque piû adolescentis subire famam non vereris; dic, amabo, nōsti, quàm misera sit illa servitus, cujus te iugo mancipas? quàm exitiosus tibi futurus sit intempestivus ille pudor, cùm semel ex isto strictioris disciplinæ domicilio in apertum ac patentem liberioris vitæ campum progressus tot habebis nonnunquam pietatis hostes, quot socios; tot voluptatis amatores, quot amicos; tot libidinum hortatores, quot domesticos? Quòd si periculi magnitudinem intelligis, unde tandem pares infirmitati tuæ remedium, nisi ab eâ pleniore gratiâ, quàm tibi, si volueris, hodie Spiritus sanctus impertiet? Cogita, quæso, quales dixerimus fuisse Apostolos, antequam Spiritum sanctum accepissent, quàm timidos, quàm socordes, quàm ignavos; post verò quàm audaces, quàm strenuos, quàm fortes, cùm Spiritui sancto aditus in ipsorum corda patuisset? Non stabit nisi per te unum, quin eadem in posterum conditio tua futura sit.

Tu singularem ab ipsa infantia divina benignitatis providentiam experimus; quem Deus pura sceleris & esuperam macula praesinit ad hunc usque diem; cui sanctioris vitae desiderium jam pridem iniecit; in illentium saepe uberiori lumine illustratus praeiter, & accensus periculosis fore tunc saltem liberiores vivendi formam, quam impensis ambis, & vobis omnibus affectis. Sentiam non temel, quoniam parum habiturus sis in medio vitioris praerata potius a ferebris pravitate morum praesidi. Natus es indolem facilem deflecti ac ceream, minus patientem laboris & propensam plus a quo ad voluptatem; ac licet specialibus divinae gratiae donis praeverius illaesa ab omni labe innocentiam tibi gratulati possis; non ignoras tamen delitescere quaedam in te male corruptelae semina, quae, si praerata consuetudinis cultu foveantur, aut irrigentur illecebrosis deliciarum torrentibus, in infelices omni ramos & teterrimos fructus excrecent. Interim vides aperiri tibi securum vitae tramitem, quem ingressus per varia vitae hujus discrimina inoffenso pede ad beatam immortalitatem tuam pergeres. At te viarum angustiae, locorum asperitates, difficultatum metus deterrent, aut forte pinguior hereditas, quae te respicit, & spes ambiosa sortis cupidum lacum, ac vocantem Deum sequaris. O si, divinae Spiritus, splendidioribus lucis tuae radijs Adolescentis hujus menti affulisses! O si ferventioribus charitatis tuae ardoribus illius pectus succendisses! Ut illis, qui sibi fingit, difficultatum umbrae statim evanescerent! ut levia nulliusque ponderis viderentur, quae cumque gravissimos metus jam faciunt, disciplinae severioris inhiat! Ut sordescere inciperet, qui focum nunc facit, & juniores perstringit oculos fortunae micantis apparatus! ut abruptis viriliter, quae morantur ipsam impedimentis quibuslibet, totum se divino obsequio in omni vitae tempore manciparet.

Deique

Denique, Adolescentes charissimi, nemo vestrum est, si modò diligenter attenderit, qui vel infirmitas ab ortu ipso, vel inductas consuetudinis pravitate cupiditates malas non sentiat, vel multa ab ipsis rerum exterarum imaginibus incitamenta peccandi, difficillimos ad exercendam virtutem obices non patiat. His atque alijs incommodis unus mederi potest divinus Spiritus, qui, si mentibus vestris fuerit illapsus; si totos tibi vos habeat; si vires & animos, quos solet, addiderit: cum oneri plerisque sit virtus, rectè facta odio, fuerint tamen, ne dubitate, adventu præsentiaque ipsius, ex amarum dulcia, ex gravibus levia, ex arduis & operosis facilia & expedita omnia.

Optemus igitur totis animis impertiri nobis celestem hunc & divinum Spiritum; invitemus eum ardentissimis precibus; prodeamus obviam venienti; & quandoquidem ipsi propositum certumque est optimè de nobis mereri, quando illius dona nos spectant, ad nosque pertinent, quando studio lubentissimi, prolixoque omnem nobis suam auctoritatem, gratiam, copias, opes defert; ita nos pari affectu, & propensione mutuâ voluntatis agnoscamus dantis animum, excipiamus hospitio venerabundi, summâ cum benevolentia, summo cum honore deducamus, foveamus acceptum, & reverenter atque honorificè tractemus. Obiitemur supplices, ut accessu suo in corda nostra affectiones omnes malas corrigat, sordes abluat, duritiem emolliat, ac suum ipse domicilium sanctificet. Postulemus denique, ut pretiosum illud pignus, quo par est modo, ætitemus, ut eo præsentem ac propitium utamur, ejus fruamur muneribus, ac nunquam tam singulari beneficio abutamur.